FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT NIAL FENNELLY

föredraget den 6 februari 1997 *

1. Kan en person som är medborgare i tredje land och som är gift med en person som är medborgare och arbetstagare i en medlemsstat men som inte har utövat sin rätt till fri rörlighet för arbetstagare enligt EG-fördraget åtnjuta samma rättigheter som makar till medborgare i medlemsstaterna som har utnyttjat denna rättighet? Är domstolens nuvarande rättspraxis angående omvänd diskriminering fortfarande giltig i "en gemenskap som är på väg att bli en Europeisk union"? Detta är i huvudsak de frågor som har väckts i en tysk arbetsdomstols begäran om förhandsavgörande avseende en tvist mellan två lektorer i främmande språk och deras respektive arbetsgivare.

I — Rättslig och faktisk bakgrund

2. Kari Uecker är norsk medborgare och har sedan 1974 arbetat som lärare i norska språket i olika befattningar, huvudsakligen i Förbundsrepubliken Tyskland. Hennes make är tysk medborgare. Inget i begäran om förhandsavgörande tyder på att han skulle ha arbetat utanför den medlemsstaten under någon längre tid. Den 24 september 1990 undertecknade Kari Uecker ett anställningsavtal med Land Nordrhein-Westfalen angående en tjänst som lektor i främmande språk vid nordiska fakulteten vid universitetet i Münster. Av olika anledningar som angavs i punkt 4 i avtalet var detta tidsbegränsat till den 30 september 1994. Med stöd av både domstolens dom i målet Spotti [1] och artikel 28 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av den 2 maj 1992 (nedan kallat EES-avtalet) [2] klagade Kari Uecker med framgång på tidsbegränsningen av hennes anställningsavtal genom att väcka talan vid den lokala arbetsdomstolen, som också fann stöd för sin dom i artikel 11 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (nedan kallad förordning nr 1612/68 eller förordningen) [3]. Land Nordrhein-Westfalen överklagade domen.

3. Landesarbeitsgericht Hamm (överarbetsdomstolen i Hamm) begärde genom beslut av den 26 januari 1996 att domstolen skulle meddela förhandsavgörande beträffande följande frågor:

"1) Kan även en person som själv inte är medborgare i någon av medlemsstaterna men som är gift med en person som är

* Originalspråk: engelska.

1 — Dom av den 20 oktober 1993 i mål C-272/92 (Rec. 1993, s. I-5185).

2 — EGT L 1, 1994, s. 1.

3 — EGT L 257, s. 2.

medborgare och yrkesverksam i den medlemsstat där makarna är bosatta åberopa sig på den rättighet som följer av artikel 11 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen?

2) För det fall att fråga 1 skall besvaras jakande: Omfattar denna rättighet att 'ta anställning' inom hela den berörda medlemsstatens territorium som tillkommer den make som inte är medborgare i någon medlemsstat ett anspråk på att en arbetsgivare i den berörda medlemsstaten skall behandla den maken på samma sätt som arbetsgivaren skulle vara tvungen att behandla den andra maken på som är medborgare i denna medlemsstat vad gäller anställnings- och arbetsvillkor, särskilt vad gäller förutsättningarna för giltigheten av en anställnings tidsbegränsning?

3) För det fall att även fråga 2 skall besvaras jakande: Ger artikel 7.1 i den ovan nämnda förordningen (EEG) nr 1612/68 jämförd med artikel 48.2 i EEG-fördraget en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat rätt till samma behandling i sin egen medlemsstat som i denna medlemsstat tillkommer arbetstagare som är medborgare i en annan medlemsstat, och innebär detta att en nationell bestämmelse som domstolen har fastställt att den inte kan tillämpas gentemot de sistnämnda medborgarna inte heller får tillämpas gentemot ifrågavarande medlemsstats egna medborgare och deras äkta makar som inte är medborgare i någon medlemsstat?"

4. Vera Jacquet är rysk medborgare och har undervisat i ryska språket i olika befattningar sedan år 1988 vid universitetet i Bochum. Hennes make är tysk medborgare och har enligt akten i målet vid den nationella domstolen inte arbetat utanför Förbundsrepubliken Tyskland under någon längre tid. Den 14 mars 1994 undertecknade Vera Jacquet ett anställningsavtal med Land Nordrhein-Westfalen angående en tjänst som lektor i ryska vid universitetet i Bochum. Enligt punkt 1 i avtalet var detta tidsbegränsat till den 30 september 1996 "för att trygga nuvarande relationer med den språkvetenskapliga situationen i hemlandet". Med stöd av bland annat artikel 11 i förordning nr 1612/68 och artikel 7 i kommissionens förordning (EEG) nr 1251/70 av den 29 juni 1970 om arbetstagares rätt att stanna kvar inom en medlemsstats territorium efter att ha varit anställd där [4] klagade Vera Jacquet utan framgång på tidsbegränsningen av sitt anställningsförhållande. Hon överklagade.

4 — EGT L 142, s. 24.

5. Genom beslut av den 1 mars 1996 begärde Landesarbeitsgericht Hamm att domstolen skulle meddela förhandsavgörande beträffande tre frågor som var identiska med dem som tidigare hade ställts i målet Uecker.

6. Skriftliga yttranden har tillställts domstolen av Kari Uecker i mål C-64/96, av Vera Jacquet i mål C-65/96 samt av Republiken Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland och kommissionen i båda målen.

II — Gemenskapsrättsliga bestämmelser

7. I det femte övervägandet i ingressen till förordning nr 1612/68 nämns bland annat att "hinder för arbetstagarens rörlighet [skall] avlägsnas, särskilt när det gäller arbetstagarens rätt att få ha sin familj hos sig och förutsättningarna för att familjen skall kunna inlemmas i värdlandet".

8. Artikel 7.1 har följande lydelse:

"En arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat får inom en annan medlemsstats territorium inte på grund av sin nationalitet behandlas annorlunda än landets egna arbetstagare i fråga om anställnings- och arbetsvillkor, speciellt vad avser lön, avskedande och, om han eller hon skulle bli arbetslös, återinsättande i arbete eller återanställning."

9. I artikel 10.1 föreskrivs följande:

"Följande personer skall, oavsett sin nationalitet, ha rätt att bosätta sig tillsammans med en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och som är anställd i en annan medlemsstats territorium:

a) Arbetstagarens make och deras avkomlingar som är under 21 års ålder eller är beroende av dem för sin försörjning,

b) släktingar i närmast föregående led till arbetstagaren och hans eller hennes make, som är beroende av dem."

10. Artikel 11 har följande lydelse:

"När en medborgare i en medlemsstat har anställning eller driver en rörelse inom en annan medlemsstats territorium skall hans eller hennes make och de barn som är under 21 års ålder eller beroende av honom eller

henne ha rätt att ta anställning inom hela denna stats territorium, även om de inte är medborgare i någon medlemsstat."

III — Bedömning

11. Det är tydligt vid första anblicken att den engelska språkversionen av artikel 11 i förordning nr 1612/68 inte omfattar den situation som Kari Uecker och Vera Jacquet (nedan kallade de anställda) befinner sig i, eftersom den uttryckligen endast nämner makar (och underhållsberättigade barn) till "a national of a Member State [who] is pursuing an activity as an employed or self-employed person *in the territory of another Member State*" (min kursivering), medan ingen av de anställdas makar förefaller ha arbetat utanför Tyskland. Det visar sig emellertid att ordet "another" saknas i den tyska språkversionen av denna bestämmelse, på vilken den nationella domstolen har grundat sin dom. I den språkversionen lyder den kursiverade texten "in the territory of a Member State" ("im Hoheitsgebiet eines Mitgliedstaates"). Den tyska språkversionen stämmer i detta avseende överens med den nederländska ("op het grondgebied van een Lid-Staat"), den franska ("sur le territoire d'un Etat membre"), den italienska ("sul territorio di uno Stato membro"), den grekiska ("στήν πικράτεια νός Κράτους μέλους") och den portugisiska ("no território de um Estado-membro") språkversionen, medan den engelska språkversionen överensstämmer med den danska ("på en anden medlemsstats område"), den spanska ("en el territorio de otro Estado miembro"), den svenska ("en annan medlemsstats territorium") och den finska ("toisen jäsenvaltion alueella") versionen.

12. Frågan om tolkningen av denna bestämmelse kan inte lösas enbart utifrån ordalydelsen och det är därför lämpligt, såsom domstolen kom fram till när den nyligen ställdes inför en liknande bristande överensstämmelse mellan språkversionerna i målet Merck & Co m. fl., att beakta "den allmänna systematiken i och syftet med den reglering varav de ifrågavarande bestämmelserna utgör en del". [5] Även om det kan tyckas förvånande att den bristande överensstämmelsen mellan de olika språkversionerna av denna viktiga bestämmelse inte har framkommit tidigare vid domstolen under de 23 år som gått, är frågan inte särskilt svår att besvara.

13. Avdelning III ("Arbetstagarnas familjer") i del I ("Anställning och arbetstagarnas familjer") i förordningen innehåller tre artiklar. I artikel 10, där det stadgas om rätt till bosättning för familjemedlemmar till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och "som är anställd i en annan medlemsstats territorium", omfattas även familjemedlemmar som är medborgare i tredje land av denna rättighet. Artikeln förefaller inte vara föremål för samma språkliga avvikelser som artikel 11. Detsamma gäller artikel 12, som på motsvarande sätt anger anställning eller tidigare anställning i en annan medlemsstat som villkor för att erhålla den rättighet som den föreskriver för barn till en medborgare i en medlemsstat. Det är visserligen riktigt att artikel 11 tillerkänner familjemedlemmar till en person som driver rörelse eller är anställd rätt att ta anställning, men det väsentliga kravet är i varje enskilt fall att medborgaren i medlemsstaten arbetar eller har arbetat i en annan medlemsstat än den han är medborgare i.

5 — Dom av den 5 december 1996 i förenade målen C-267/95 och C-268/95, Merck & Co Inc. m. fl. (REG 1996, s. I-6285, punkterna 21 och 22).

14. Att artikel 11 skall tolkas tillsammans med de andra bestämmelserna i avdelning III i del I i förordningen [6] stöds av domstolens rättspraxis, särskilt av domen i målet Diatta [7]. Innebörden av och syftet med bestämmelsen fastställdes i punkterna 15 och 21 i domen enligt följande:

"Förordningen utgör en av de åtgärder som har till syfte att bidra till uppfyllandet av de mål som stadgas i artikel 48 i fördraget. Den skall därför bland annat möjliggöra för arbetstagare att fritt röra sig inom de övriga medlemsstaternas territorium och bosätta sig där för att arbeta där.

...

Vad avser artikel 11 i förordning nr 1612/68, framgår det direkt av ordalydelsen att den inte ger någon självständig rätt till bosättning för familjemedlemmarna till en migrerande arbetstagare som har flyttat, utan enbart en rätt att inom hela den medlemsstatens territorium ta anställning. Artikel 11 i förordningen kan därför inte anses ge rätt till bosättning utan att de i artikel 10 uppställda villkoren beaktas."

15. Att tillerkänna en maka som inte är medborgare i en medlemsstat och som är gift med en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat rätt att ta anställning i den medlemsstat där maken är medborgare skulle under de omständigheter som föreligger i detta fall enligt min mening varken främja syftet med förordning nr 1612/68 eller med artikel 48 i fördraget, som förordningen var avsedd att genomföra. Det skulle inte avlägsna ett av "hindren för arbetstagares fria rörlighet" enligt ordalydelsen i femte övervägandet i ingressen. Frånvaron av en sådan rätt till anställning för makar saknar betydelse för en arbetstagare som inte har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet.

16. Domstolen har sedan lång tid tillbaka fastslagit att "[f]ördragets bestämmelser om fri rörlighet för arbetstagare ... inte [kan] tillämpas på en medlemsstats rent interna förhållanden, det vill säga förhållanden som helt saknar anknytning till sådana situationer som avses i gemenskapsrätten". [8] Detsamma gäller förordning nr 1612/68. I domen i målet Morson och Jhanjan förklarade domstolen särskilt att gemenskapsrätten inte förbjuder en medlemsstat att vägra familjemedlemmar som är medborgare i tredje land, vilka annars skulle ha förmån av artikel 10 i förordningen, att resa in på eller bosätta sig inom dess territorium när arbetstagaren aldrig har utövat sin rätt till fri rörlighet inom gemenskapen. [9]

6 — Detta innebär emellertid inte att omfattningen av de olika bestämmelsernas tillämpning med avseende på person (ratione personae) nödvändigtvis är identisk beträffande samma kategori familjemedlemmar till arbetstagare (dom av den 4 maj 1995 i mål C-7/94, Gaal, REG 1995, s. I-1031).

7 — Dom av den 13 februari 1985 i mål 267/83, Diatta (Rec. 1985, s. 567).

8 — Dom av den 28 mars 1979 i mål 175/78, Saunders (Rec. 1979, s. 1129, punkt 11). Se även dom av den 28 januari 1992 i mål C-332/90, Steen (Rec. 1992, s. I-341, punkt 9), av den 22 september 1992 i mål C-153/91, Petit (Rec. 1992, s. I-4973), av den 16 december 1992 i mål C-206/91, Koua Poirrez (Rec. 1992, s. I-6685 punkt 10), samt av den 16 januari 1997 i mål C-134/95, USSL nr 47 di Biella (REG 1997, s. I-195, punkt 19).

9 — Dom av den 27 oktober 1982, i förenade målen 35/82 och 36/82, Morson och Jhanjan (Rec. 1982, s. 3723 punkt 18), se även dom av den 17 december 1987 i mål 147/87, Zaoui (Rec. 1987, s. 5511, punkt 15).

17. Den tolkning av artikel 11 som jag har föreslagit överensstämmer med den som domstolen antog i domen i målet Gaal. [10] Där fastställde domstolen att de som har förmån av artikel 10.1 var "make och de avkomlingar som är under 21 år eller beroende av försörjning, till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och som är anställd i en *annan* medlemsstats territorium, ..." (min kursivering). Domstolen fortsatte med att förklara att "[i] enlighet med artikel 11 i förordningen skall samma personer ha rätt att ta anställning inom hela denna stats territorium". [11]

18. Det förefaller mig också som om den tolkning som den nationella domstolen föreslår skulle beröva uttrycket "inom en medlemsstats territorium", enligt de fyra originalspråkversionerna av denna bestämmelse, all meningsfull betydelse. Eftersom artikel 48.1 i fördraget avser att säkerställa fri rörlighet för arbetstagare "inom gemenskapen", är det klart att artikel 11 i förordningen såsom den är formulerad inte kan innebära att den medför rättigheter i en stat utanför gemenskapen till makan till en medborgare i en medlemsstat som arbetar i detta tredje land. Under dessa förhållanden skulle kravet att medborgaren i en medlemsstat arbetar inom gemenskapens territorium, såsom avses i artikel 11 enligt de anställdas förslag till tolkning, vara överflödigt.

19. Att finna en förklaring till varför ordet "annan" inte förekommer i artikel 11 för att kvalificera den medlemsstat där medborgaren i gemenskapen arbetar skulle snarare utgöra en form av rättslig arkeologi än av tolkning. [12] Enligt min mening är det emellertid betydelsefullt att enligt andra övervägandet i ingressen har förordning nr 1612/68 antagits för att "förbättra de regler som successivt antagits enligt förordning nr 15 om de första åtgärderna för att uppnå fri rörlighet samt enligt rådets förordning nr 38/64/EEG av den 25 mars 1964 om fri rörlighet för arbetskraften inom gemenskapen". I motsvarande bestämmelser i de tidigare reglerna, artikel 12 i förordning nr 15 av år 1961 [13] och artikel 18 i förordning nr 38/64/EEG, [14] föreskrevs i båda uttryckligen att rätten att ta anställning för maka och barn som är beroende av försörjning förutsatte att arbetstagaren hade inkomstbringande verksamhet eller anställning inom en *annan* medlemsstats territorium.

20. Den nationella domstolen har i de båda besluten om hänskjutande angett att den "inte kan instämma i synsättet att gemenskapsrätten inte omfattar rättsliga relationer mellan en medlemsstat och dess egna medborgare" och särskilt i synsättet att en medborgare i en medlemsstat inte kan åberopa gemenskapsrätten mot sin egen stat.

10 — Mål C-7/94, Gaal (ovan fotnot 6), punkt 17.

11 — Det är ännu klarare uttryckt i vissa andra språkversioner av domen, till exempel i den franska versionen av domen som hänvisar till "l'ensemble du territoire de cet *autre* État" (min kursivering).

12 — Egendomligt nog fanns ordet "annan" med i artikel 11 i kommissionens förslag (EGT 145, 1967, s. 11) och varken Europaparlamentet eller Europeiska gemenskapernas ekonomiska och sociala kommitté föreslog att det skulle tas bort (EGT 268, 1967, s. 11, och EGT 298, 1967, s. 17).

13 — Rådets förordning av den 16 augusti 1961 (EGT 57, 1961, s. 1073).

14 — EGT 62, 1964, s. 965.

För det första kan en medborgare inom gemenskapen i en faktisk situation som regleras av gemenskapsrätten åberopa rättigheter som härrör från gemenskapsrätten, till och med mot den medlemsstat i vilken han är medborgare. Som domstolen har förklarat i målet Knoors är det så att "den fria rörligheten för personer, etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster ... som är grundläggande i gemenskapens system [inte] skulle kunna genomföras fullt ut om medlemsstaterna kan underlåta att tillämpa de gemenskapsrättsliga bestämmelserna på de av deras medborgare som har utnyttjat de möjligheter som finns inom området för rörlighet". [15] Den allmänna regeln formulerades i domen i målet Scholz på följande sätt: "[varje] medborgare i en medlemsstat som oberoende av bosättningsort och medborgarskap har utövat sin rätt till fri rörlighet för arbetstagare och som har varit anställd i en annan medlemsstat omfattas således av" förordning nr 1612/68 och artikel 48 i fördraget. [16] För det andra är det klargjort genom domstolens ovan nämnda rättspraxis, särskilt domen i målet Diatta, att de rättigheter som tillförsäkras genom artikel 11 i förordningen är härledda och att en make eller maka från tredje land endast kan göra anspråk på dem när hans eller hennes maka eller make befinner sig i en situation som regleras av gemenskapsrätten.

21. Mot bakgrund av det ovan nämnda anser jag att artikel 11 i förordning nr 1612/68 skall tolkas så, att när en maka till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat är medborgare i tredje land kan nämnda maka åberopa de rättigheter som föreskrivs i denna bestämmelse endast när medborgaren i medlemsstaten har anställning eller driver rörelse inom en annan medlemsstats territorium än där han är medborgare.

22. Om domstolen skulle följa mitt förslag till avgörande, det vill säga att den första frågan skall besvaras nekande, följer härav enligt ordalydelsen i begäran om förhandsavgörande att den andra och den tredje frågan inte behöver besvaras. Emellertid har den nationella domstolen när den utvecklat tankegången beträffande den tredje frågan pekat på en sak av mer allmän vikt, som, om den ståndpunkten upprätthölls, skulle kunna ha inverkan på domstolens svar beträffande den första frågan och som jag därför tänker behandla i korthet.

23. Saken har formulerats på samma sätt i respektive begäran om förhandsavgörande enligt följande:

"... frågan är om de grundläggande principerna för en gemenskap som är på väg mot en Europeisk union även i fortsättningen tillåter att en nationell regel som domstolen har förklarat stå i strid med gemenskapsrätten på grund av att den utgör en överträdelse av artikel 48.2 i EEG-fördraget fortfarande tillämpas av en medlemsstat mot dess egna medborgare och deras makar som kommer från icke-medlemsstater."

15 — Dom av den 7 februari 1979 i mål 115/78, Knoors (Rec. 1979 s. 399, punkterna 19 och 20).

16 — Dom av den 23 februari 1994 i mål C-419/92, Scholz (Rec. 1994, s. I-505, punkt 9).

I detta avseende har den nationella domstolen tidigare hänvisat till målet Spotti, [17] där domstolen har förklarat att tillämpningen av 57b § tredje stycket i den tyska Hochschulrahmengesetz (ramlag beträffande högre utbildning) på ett avtal mellan Freistaat Bayern och en lektor i främmande språk som var italiensk medborgare var oförenlig med artikel 48.2 i fördraget. Tidsbegränsningen av avtalen i fråga i föreliggande mål baserades också på 57b § tredje stycket i Hochschulrahmengesetz.

24. Den fråga som den nationella domstolen har tagit upp rör huvudsakligen förhållandet mellan fördraget och bestämmelser i nationell lagstiftning som är oförenliga med detta efter att fördraget om Europeiska unionen trätt i kraft. Mot bakgrund av det svar som jag har föreslagit beträffande den första frågan är det bara om fördraget om Europeiska unionen har inneburit en förändring i detta förhållande som de anställda i nuvarande fall kan åberopa domen i målet Spotti för att klaga på tidsbegränsningen av sina kontrakt. Oavsett vilken betydelse det har för tillämpningen av gemenskapsrätten att Europeiska unionen upprättats i enlighet med artikel A i fördraget om Europeiska unionen, är det klart att upprättandet i fråga inte i något avseende som har betydelse i detta fall ändrar på vare sig detta förhållande eller omfattningen av bestämmelserna i gemenskapsrätten beträffande den fria rörligheten för personer.

25. Förhållandet mellan direkt tillämpliga gemenskapsbestämmelser och nationella bestämmelser som reglerar samma sak kan utläsas ur domstolens domar beträffande gemenskapsrättens företräde, särskilt domarna i målen Costa [18], Simmentahal [19] respektive Factortame I [20]. I domen i målet Simmenthal förklarade domstolen i enlighet med denna princip att gemenskapsbestämmelser "inte endast medför att varje motstridande föreskrift i den befintliga nationella lagstiftningen blir automatiskt otillämplig i och med att gemenskapsreglerna träder i kraft, utan även hindrar — genom att dessa bestämmelser och rättsakter utgör en integrerad del av och har företräde inom den rättsordning som är tillämplig inom varje medlemsstats territorium — att nya nationella lagstiftningsakter antas med giltig verkan till den del de är oförenliga med gemenskapsreglerna". [21] Det finns å andra sidan ingenting i fördraget som skulle hindra att en medlemsstat i en situation som är helt intern och som därför inte omfattas av gemenskapsrätten tillämpar en nationell bestämmelse vars tillämpning i en situation som regleras av gemenskapsrätten har förklarats strida mot fördraget. Enligt min mening talar både det allmänna systemet i fördraget om Europeiska unionen och ordalydelsen i artikel M, som föreskriver att "ingen bestämmelse i det här fördraget [skall] inverka på fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna" utom de bestämmelser som uttryckligen gör ändringar i dessa fördrag, mot synsättet att fördraget om Europeiska unionen skulle ha förändrat förhållandet mellan gemenskapsrätt och nationell rätt såsom den nationella domstolen har föreslagit.

26. Både Republiken Frankrike och Förbundsrepubliken Tyskland har i sina yttranden i viss utsträckning undersökt möjlighe-

17 — Mål C-272/92, Spotti (ovan fotnot 1).

18 — Dom av den 15 juli 1964 i mål 6/64 Costa (Rec. 1964, s. 1141).

19 — Dom av den 9 mars 1978 i mål 106/77, Simmenthal (Rec. 1978, s. 629).

20 — Dom av den 19 juni 1990 i mål C-213/89, Factortame m. fl. (Rec. 1990, s. I-2433).

21 — Mål 106/77, Simmenthal (ovan fotnot 19), punkt 17.

ten att tillämpa EES-avtalet på Kari Ueckers fall, eftersom hon är norsk medborgare och under vissa omständigheter skulle kunna åberopa rättigheter enligt artikel 28 i det avtalet. Emellertid har den nationella domstolen, som naturligtvis är medveten om denna rättsliga möjlighet, medvetet avstått från att ställa någon fråga till domstolen beträffande den frågan och har uttryckligen förklarat att Kari Uecker inte kan åberopa detta avtal i tvisten med Land Nordrhein-Westfalen. Under dessa omständigheter anser jag att domstolen inte är behörig att i nuvarande förfarande pröva frågor som rör EES-avtalet och att en sådan prövning skulle innebära ett inkräktande på den befogenhet som tillerkänts de nationella domstolarna enligt artikel 177 i fördraget. [22] Det står naturligtvis den nationella domstolen, eller någon annan nationell domstol som behandlar Kari Ueckers fall, fritt att ställa en sådan fråga till domstolen. [23]

IV — Förslag till avgörande

27. Mot bakgrund av det ovan anförda anser jag att den andra och den tredje frågan i Landesarbeitsgericht Hamms respektive begäran om förhandsavgörande inte skall besvaras och att den första frågan skall besvaras enligt följande:

Artikel 11 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen skall tolkas så, att när en maka till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat är medborgare i tredje land kan nämnda maka åberopa de rättigheter som föreskrivs i denna bestämmelse endast när medborgaren i en medlemsstat har anställning eller driver rörelse inom en annan medlemsstats territorium än där han är medborgare.

22 — Dom av den 5 oktober 1988 i mål 247/86, Alsatel (Rec. 1988, s. 5987) punkt 8.

23 — Beträffande tillämpning i tiden av EES-avtalet, se förstainstansrättens dom av den 26 oktober 1995 i mål T-185/94, Geotronics mot kommissionen (REG 1995, s. II-2795). Domen är för närvarande överklagad (se förslag till avgörande av generaladvokaten Tesauro av den 30 januari 1997 i mål C-395/95 P, REG 1997, s. I-2271).